

רשימת מאמרים לבחינת ביבליוגרפיה בלשון ימי הביניים והעברית החדשה

סמסטר ב תשפ"ג

לתלמידים שהחלו את לימודיהם לתואר השני לפני שנת תשפ"ג בלבד

א. הלשון העברית בימי הביניים

1. המגע בין העברית והערבית בימי הביניים

י' בלאו, שלוש הלשונות של חברת הגניזה, דברי האקדמיה הלאומית למדעים, כרך שמיני, ירושלים תשנ"ט, עמ' 201–212

ר' דרורי, "שלושה ניסיונות להחייאת העברית בימי הביניים: המזרח, ספרד המוסלמית, ספרד הנוצרית", בתוך: ז' שמיר (עורכת) אדרת לבנימין: ספר היובל לבנימין הרשב, כרך ב, תל אביב 2001, עמ' 176–191

S. Hopkins, "The Languages of Maimonides", in: *The Trias of Maimonides* (ed. G. Tamar) (Studia Judaica, 30), Berlin–New York 2005, pp. 85–106

2. העברית האשכנזית

ח' רבין, "זמנים ודרכים בפועל שבלשון ספר חסידים", בתוך ח' רבין, חקרי לשון, ירושלים תשנ"ט, עמ' 349–355

ש' נובל, "תרגומי שאילה מידיש בעברית הרבנית", לשוננו כג (תשי"ט), עמ' 172–184

3. לשונו של ר' אברהם בר חייא

ח' רבין, "ר' אברהם בר חייא ותחיית לשוננו בימי הביניים", בתוך ח' רבין, חקרי לשון, ירושלים תשנ"ט, עמ' 309–323.

ח' גמליאל, "לשונו של ר' אברהם בר חייא", לשוננו ס (תשנ"ז), עמ' 277–295

הנחיות ללימוד לקראת הבחינה בלשון ימי הביניים

הבחינה ממוקדת בשלושה נושאים נבחרים. כשאתם לומדים את המאמרים, שימו לב לנקודות מחלוקות ולנקודות הסכמה בין המאמרים. במבחן תהיינה שלוש שאלות, ותידרשו להשיב על שתיים מהן. חשבו על התמונה הכוללת העולה מן המאמרים ועל ההבדלים בגישותיהם של החוקרים. אין צורך לזכור כל דוגמה וכל פרט, אך חשוב שתוכלו להדגים את טיעוניכם המרכזיים.

ב. העברית החדשה

1. התגבשות העברית החדשה הכתובה והמדוברת

י' רשף, "העברית המדוברת בתקופת התהוותה: סוגיית מקורות המידע", בתוך: ש' יזרעאל (עורך), מכונת הדבור בתור מורה שפות – פה מדברים עברית, תל-אביב תשע"ב, עמ' 163–187

ר' בן-שחר, "התפתחות לשון הדיאלוג בסיפורת הישראלית: תחנות עיקריות". בתוך דן לאור (עורך), מחקרים בספרות עברית, תל אביב תשנ"ד, עמ' 217–240

2. לשון המנהג ולשון התקן בעברית החדשה

U. Mor, "Prescriptive Activity in Modern Hebrew". In R. A. Berman (Ed.), *Usage-Based Studies in Modern Hebrew Background, Morpho-lexicon and Syntax*, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins 2020, pp. 97-129

ג' בירנבאום, "מקומה של הכוונת לשון בימינו", בתוך: ספר רפאל ניר: מחקרים בתקשורת, בבלשנות ובהוראת לשון, עורכות א' שורצולד ש' בלום-קולקה וע' אולשטיין, ירושלים תש"ס, עמ' 334–349

3. היבטים טיפולוגיים בעברית החדשה

נ' שתיל, "על משמעותן של התפתחויות אחדות במורפולוגיה של העברית הדבורה". בתוך: ר' בן-שחר וג' טורי (עורכים), העברית שפה חיה ג, תל-אביב תשס"ג, עמ' 329–352

ק' דובנוב, "כינויי הקניין החבורים והפרודים של שם העצם בעברית המדוברת", בלשנות עברית 47 (תש"ס), עמ' 21–26

הנחיות ללימוד לקראת הבחינה בעברית החדשה

הבחינה ממוקדת בשלושה תחומים שונים הנוגעים לעברית החדשה. במבחן תהיינה שלוש שאלות, ותצטרכו להשיב על שתיים מהן. בתשובותיכם תידרשו להציג את התמונה הכוללת העולה מן המאמרים. אין צורך לזכור כל דוגמה וכל פרט, אך חשוב שתוכלו להדגים את הטענות המרכזיות במאמר בדוגמות מתאימות.